

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

1066
11052007
Biroul permanent al Senatului
Bp 149 12/05/2007

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind organizarea activității de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară*, inițiată de domnii deputați Dan Dumitru Zamfirescu și Ioan Aurel Rus și domnul senator Valentin Dinescu din Grupurile parlamentare ale PRM (Bp. 149/2007).

I. Principalele reglementări

Prin această inițiativă legislativă se propune completarea legislației în materie cu norme privind organizarea activității de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară, apreciindu-se că în domeniul expertizei criminalistice nu s-a creat un astfel de cadru legislativ.

În fapt, principala noutate care se aduce cadrului legislativ în materie constă în *posibilitatea experților criminaliști autorizați de a efectua expertize criminalistice judiciare* și nu numai de a participa la efectuarea acestora de către experții oficiali așa cum este prevăzut de normele în vigoare, mai exact de *Ordonanța Guvernului nr. 75/2000 privind autorizarea experților criminaliști care pot fi recomandați de părți să participe la efectuarea expertizelor criminalistice*, aprobată prin

Legea nr. 488/2002, precum și în posibilitatea acestora de a efectua expertize criminalistice extrajudiciare, la cererea persoanelor interesate.

În afara acestor elemente de noutate, propunerea legislativă în discuție, după ce face trimitere la normele conținute de Ordonanța Guvernului nr. 75/2000, *le preia aproape integral*, acoperind toate aspectele referitoare la:

- dobândirea și pierderea calității de expert criminalist autorizat;
- formele de desfășurare a activității;
- posibilitatea constituirii în asociații profesionale;
- alte aspecte privind statutul profesional.

Cât privește acest statut, propunerea face trimitere și la normele conținute de Hotărârea Guvernului nr. 368/1998, care reglementează organizarea, funcționarea și atribuțiile Institutului Național de Expertize Criminalistice, precum și al laboratoarelor interjudețene de expertize criminalistice.

II. Propuneri și observații

1. Dincolo de obiecțiile ce țin de nerespectarea normelor de tehnică legislativă decurgând din instituirea a două reglementări identice în două acte normative (prin preluarea aproape în întregime a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 75/2000, combinată cu trimiteri la textele acestei ordonanțe), propunerea de a permite experților autorizați să efectueze ei înșiși expertizele criminalistice pe care de lege lata le efectuează doar experții criminaliști din cadrul institutului și laboratoarelor criminalistice nu poate fi primită.

Avem în vedere, în susținerea acestui punct de vedere, în primul rând considerente ce țin de natura și rolul expertizei criminalistice, probă deosebit de importantă în activitatea instanțelor judecătorești și a organelor de anchetă. Expertul criminalist, în condițiile legii, participă la înfăptuirea justiției. Nu este expertul părții pentru prestarea unui oarecare serviciu privat, în condițiile convenite cu aceasta; el este expertul cauzei, desemnat ca atare de instanță sau de alt organ judiciar competent, chemat să efectueze o cercetare științifică a probelor materiale. Expertiza criminalistică, sub diversele ei forme, aduce o importantă contribuție la cercetarea științifică a probelor materiale.

Totodată, dat fiind progresul tehnico-științific caracteristic epocii în care trăim, a creșterii complexității tuturor aspectelor vieții sociale, în activitatea de prevenire a fenomenului infracțional, în lupta dusă de organele judiciare pentru descoperirea infracțiunilor și identificarea autorilor, se face tot mai mult simțită nevoia recurgerii la mijloace, metode și procedee din ce în ce mai perfecționate și eficiente. În mod corespunzător, folosirea unor metode și procedee din ce în ce mai sofisticate pentru ascunderea urmelor faptelor pedepsite de lege reclamă, în mod firesc, utilizarea unor mijloace corespunzătoare, apte să contribuie la aflarea adevărului, indiferent în favoarea cui este stabilit.

În condițiile în care stabilirea adevărului în probleme de mare importanță tehnică este, adesea, deosebit de dificilă, apărând și dezvoltându-se noi genuri de expertiză criminalistică, precum expertiza vocii și vorbirii, expertiza înregistrărilor video, expertiza tehnicii de calcul, expertiza mijloacelor de telecomunicații - aceste genuri de expertiză sunt dispuse tot mai frecvent - în procese cu mare rezonanță publică -, pe fondul creșterii fenomenului crimei organizate, a corupției și traficului de droguri. De altfel, în toate procesele penale, în actualul context legislativ, verificarea legalității și temeiniciei unor măsuri obligă la administrarea și mai operativă a probelor, între care expertiza criminalistică joacă un rol esențial.

În acest context, expertiza criminalistică, în majoritatea situațiilor, nu poate fi efectuată în mod corespunzător decât în instituții sau laboratoare care sunt dotate cu aparatură și mijloacele tehnice necesare, cu aparatură și programe software perfecționate, de către experții oficiali care își desfășoară activitatea în acest cadru.

În cazul în care s-ar accepta modificarea în sensul propus, permițându-se experților criminaliști autorizați să efectueze ei înșiși expertize judiciare și nu numai de a participa la efectuarea acestora, s-ar putea ajunge adesea în practică la situații în care lucrările pe care le presupune expertiza criminalistică să nu poată fi efectuate sau să fie efectuate în mod necorespunzător din cauza lipsei dotărilor tehnice necesare la care au acces doar experții din cadrul institutului criminalistic și al laboratoarelor criminalistice.

De altfel, până la adoptarea Ordonanței Guvernului nr. 75/2000, expertizele criminalistice erau efectuate numai de către experți oficiali, fără ca părțile din proces să aibă dreptul de a solicita numirea unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei. Actuala reglementare conținută de ordonanța citată privind

autorizarea experților criminaliști care pot fi recomandați de către părți să participe la efectuarea expertizelor criminalistice judiciare este rezultatul punerii de acord a *normelor care vizează în fapt asigurarea dreptului la apărare* al părții în procesul penal *cu norma constituțională ce consacără acest drept*, obiectiv atins pe deplin prin consacrarea legislativă a posibilității participării expertului autorizat la efectuarea expertizei criminalistice de către experții oficiali din cadrul institutului și laboratoarelor criminalistice. Prin Decizia nr. 143 din 5 octombrie 1999, Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la neconstituționalitatea prevederilor art. 120 alin. (5) din Codul de procedură penală în raport cu prevederile art. 24 alin. (1) din Constituție privind dreptul la apărare, în considerentele acestei decizii reținându-se că *"prin neacordarea în favoarea părților dintr-un proces penal a dreptului de a cere ca un expert recomandat de ele să participe la efectuarea expertizei, atunci când aceasta urmează să fie efectuată de o instituție specializată potrivit legii, se restrânge în mod nejustificat dreptul la apărare al acestora, nesocotindu-se garantarea acestui drept prin Constituție"*.

Prin urmare, ar trebui menținută actuala reglementare, care, pe lângă conformitatea cu cerințele de ordin constituțional, răspunde pe deplin și exigențelor care țin de respectarea unor standarde de calitate ce reclamă, pe lângă profesionalism, existența unor dotări, echipamente și alte mijloace tehnice necesare ce nu pot fi asigurate, în majoritatea cazurilor, decât în cadrul instituționalizat.

Pentru aceleași rațiuni, considerăm că nici propunerea de completare a cadrului legislativ existent prin reglementarea posibilității efectuării expertizei criminalistice extrajudiciare pentru toate genurile de expertize criminalistice, la cererea persoanelor fizice sau juridice, nu poate fi primită.

2. *Este de semnalat existența în textul propunerii a unor soluții neconforme cu norme imperative conținute de legislația comunitară*, cum ar fi, de exemplu, textul propus cu privire la pierderea calității de expert criminalist autorizat în situația pierderii cetățeniei române. Această soluție nu poate fi acceptată, în condițiile în care, avându-se în vedere principiile instituite de art. 39 din Tratatul instituind Comunitatea Europeană, precum și de dispozițiile Directivei 2005/36/CE din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L255 din 30 septembrie 2005, *o cerință a Uniunii Europene este înlăturarea*

condiției referitoare la posibilitatea exercitării unor asemenea profesii doar de către persoanele cu cetățenie română, cu extinderea categoriei persoanelor ce au aptitudinea de a exercita aceste profesii și la cetățenii altor state membre ale Uniunii Europene, precum și la cei ai statelor din Spațiul Economic European.

3. Integrarea României în Uniunea Europeană impune armonizarea legislativă și procedurală, precum și adoptarea unor standarde și proceduri bazate pe bune practici. Liberalizarea activității de expertiză criminalistică ar putea aduce un plus de calitate în actul probațiunii în general, dar abordarea legislativă trebuie să fie unitară și neechivocă.

În acest sens, precizăm faptul că, în luna februarie a acestui an, un expert criminalist din cadrul programului Matra Flex, denumit "*Consolidarea capacității sistemului de expertiză judiciară*" (MAT06/RM/8/2), inițiat de Ministerul Justiției, a efectuat o auditare a întregului sistem de expertiză criminalistică existent la nivel național, ocazie cu care au fost purtate și discuții cu experții și conducătorii instituțiilor abilitate și cu Asociația Criminaliștilor din România. În perioada următoare se va derula etapa *formulării unor recomandări care vor avea în vedere armonizarea legislației naționale cu cea europeană în domeniul activității de expertiză criminalistică*. După sosirea recomandărilor ar trebui să se inițieze *dezbateri cu participarea experților criminaliști români* și abia apoi ar trebui demarate procedurile pentru *modificarea cadrului normativ incident materiei*.

4. În textul inițiativei legislative nu se fac precizări cu privire la menținerea competenței experților care ar trebui făcută prin reexaminări periodice și nici despre pierderea acestei calități ca urmare a neperfecționării. De asemenea, nu sunt incluse elemente ale înființării unor laboratoare private care să dezvolte sisteme de management al calității prin aplicarea standardelor de lucru europene și acreditare. Aceasta ar presupune elemente indispensabile de management al documentelor, al probelor, efectuarea înregistrărilor, confidențialitatea informațiilor, protecția fizică a probelor, etalonarea echipamentelor etc.

5. Evidențiem, totodată, faptul că, prin propunerile de la art. 17 se asigură, în mod discriminatoriu, drepturi suplimentare pentru experții privați în detrimentul și defavoarea experților oficiali, prin imixțiuni chiar în activitatea laboratoarelor criminalistice în care aceștia din urmă

activează, respectiv prin propunerea de a avea acces direct la utilizarea aparaturii și tehnicii din dotarea acestora.

6. Semnalăm, de asemenea, că potrivit art. 19 *"tarifele pentru efectuarea expertizelor criminalistice în cadrul institutelor și laboratoarelor de specialitate, precum și destinația sumelor încasate, se stabilesc prin ordin al ministrului justiției și ministrului administrației și internelor care sunt publicate în Monitorul Oficial al României Partea I"*, fără a se preciza dacă sunt avute în vedere expertizele judiciare sau cele extrajudiciare. Dacă ar urma să fie achitate onorarii pentru expertizele efectuate atât de către *"expertul oficial desemnat"* cât și pentru cele realizate de *"expertul criminalist numit"*, acest aspect ar conduce la ipoteza potrivit căreia, pentru activitatea prestată, experții oficiali sunt remunerați o dată prin plata drepturilor salariale cuvenite și încă o dată prin onorariile achitate potrivit articolului anterior menționat.

7. Totodată, este necesară reanalizarea modalității de reglementare a categoriilor de personal care vor desfășura activitatea de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară, pentru următoarele considerente:

- pentru a ocupa o funcție publică cu statut general sau special este necesar ca activitățile desfășurate de o persoană să implice exercitarea prerogativelor de putere publică, în conformitate cu dispozițiile art.2 din *Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare*; or, potrivit actelor normative în vigoare, care reglementează activitatea experților criminaliști - *Hotărârea Guvernului nr. 368/1998 privind înființarea Institutului Național de Expertize Criminalistice - I.N.E.C., Ordonanța Guvernului nr. 75/2002, cu modificările ulterioare* - atribuțiile prevăzute în sarcina experților criminaliști nu implică exercitarea prerogativelor de putere publică.

- nici din conținutul propunerii legislative nu rezultă că activitățile desfășurate de către experții criminaliști sunt activități care le pot conferi acestora calitatea de funcționari publici;

- noțiunea de *"funcționari publici"* utilizată de art. 13 alin.(1) din *Hotărârea Guvernului nr. 368/1998*, care prevede că *"expertul criminalist este funcționar public"* nu este utilizată în înțelesul Legii nr.188/1999, fiind anterioară acestei legi organice (lege cadru în materia funcției publice).

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tariceanu', is written over a faint circular stamp or seal.

Călin POPESCU - TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Președintele Senatului